

Multisjuklighet och polyfarmaci – svårt, svårare eller svårast

Jesper Poucette

distriktsläkare Närhälsan Ågårdsskogens
vårdcentral

ordförande terapigrupp Äldre och
läkemedel

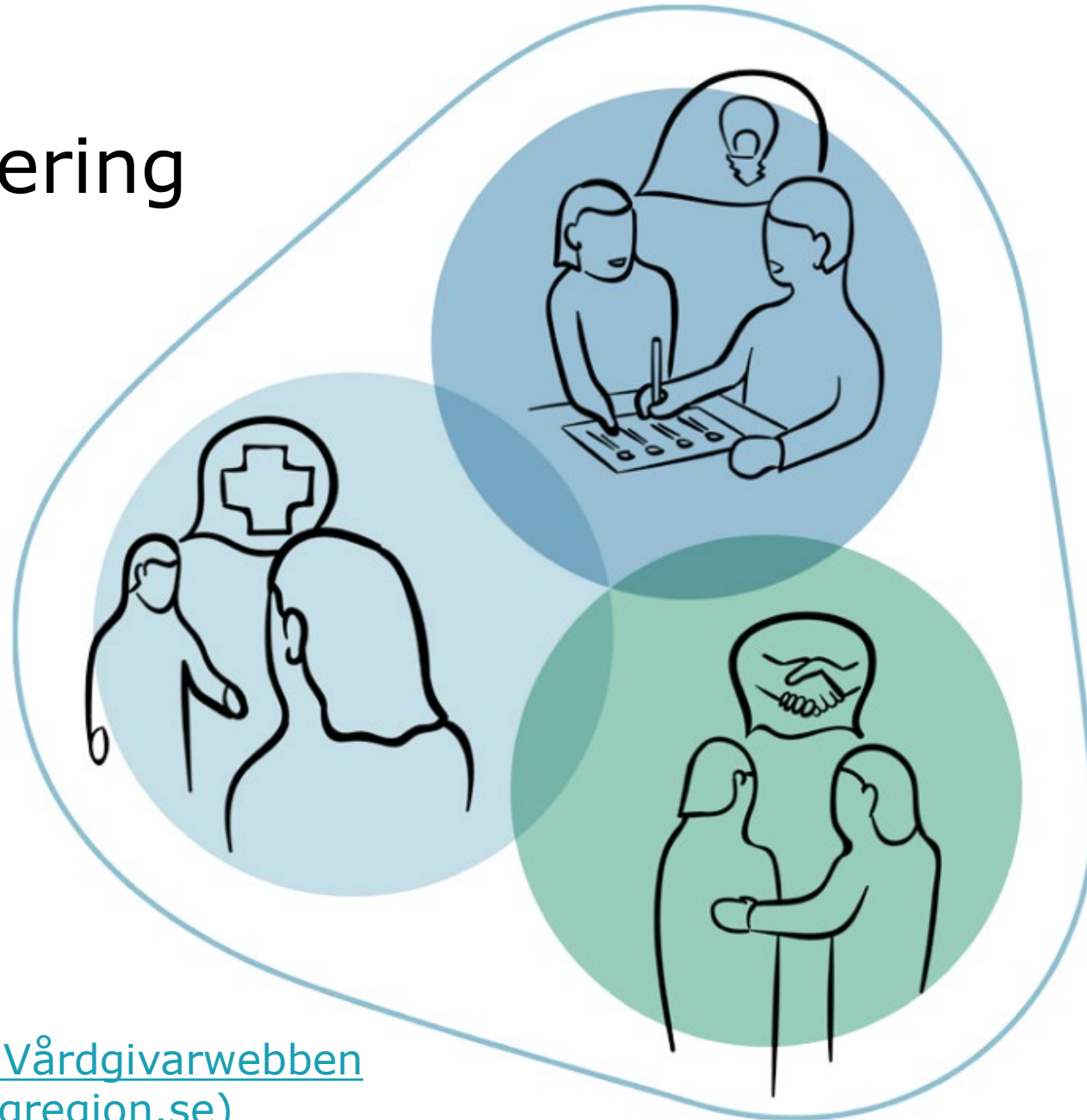

40 minuter

- Personcentrering
- Följsamhet
- Välja och prioritera
- Kunskap och evidensbaserad vård
- Perspektiv på patienten
- Köksbordet och att göra allt samtidigt
- Patientfall

Personcentrering

[Personcentrerat arbetssätt - Vårdgivarwebben](https://www.vardgivarwebben.se)
[Västra Götalandsregionen \(vgregion.se\)](https://www.vardgivarwebben.se)

Varför kämpar patienter med sina läkemedel?

- Livräddande och oumbärliga
- Normala och del av dagsrutinen
- Förvirrande och oroande
- Olämpliga utan anpassning
- Påträngande och ovälkomna

[Why do patients struggle with their medicines?-A phenomenological hermeneutical study of how patients experience medicines in their everyday lives - Göteborgs universitets publikationer \(gu.se\)](#)

Joanne Fuller, Emmelie Barenfeld, Inger Ekman

Prioritera är att välja

- Vilket symptom är viktigast?
- Vilken sjukdom har första, andra och tredje plats?
- Vilket läkemedel har förtur framför andra?

Riktlinjer, vårdprogram och manualer handlar endast om det som de handlar om, inget om att välja detta eller annat.

Att använda, inte följa.

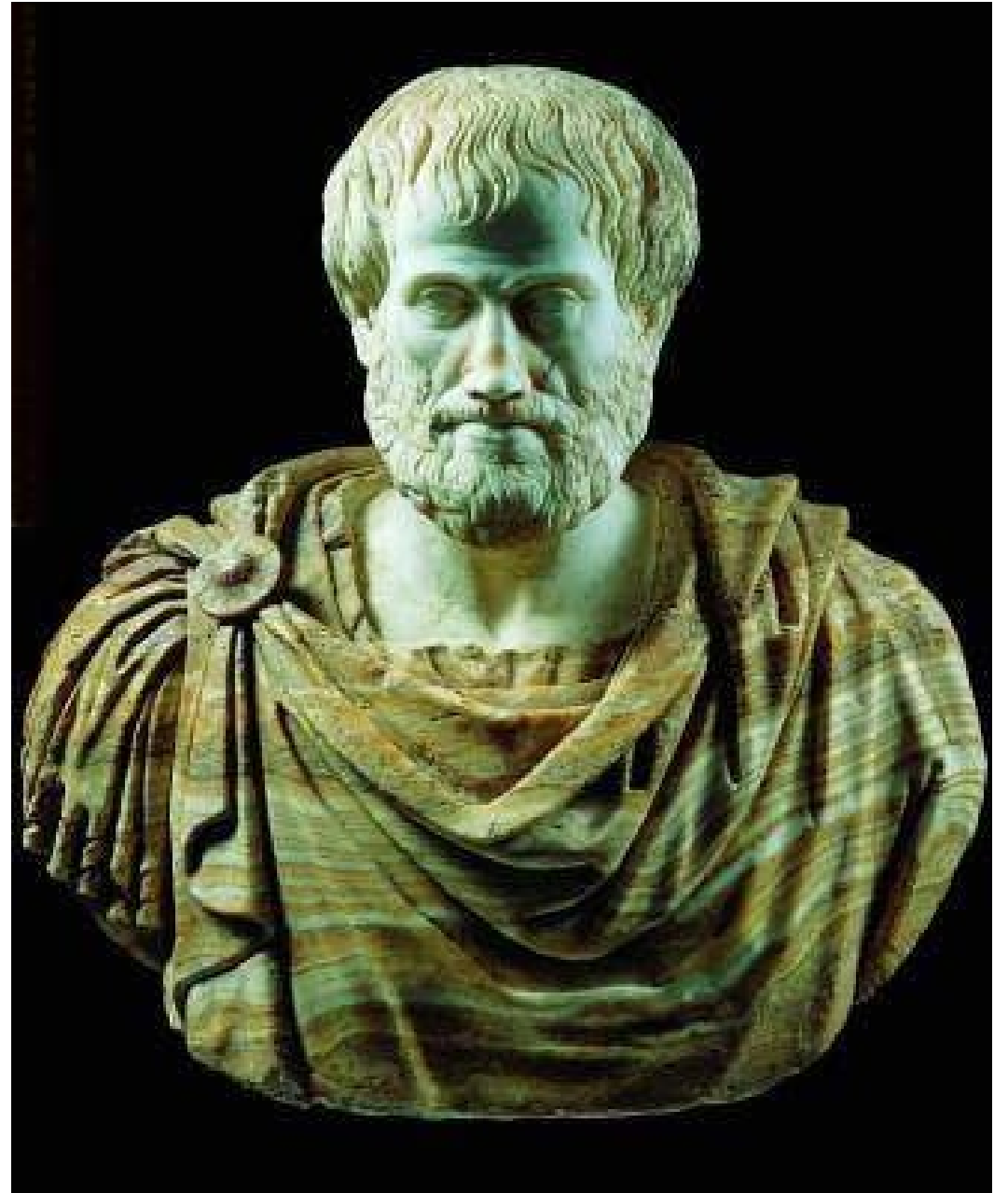

Kunskap

Episteme – Vetenskaplig,
generaliserbar – riktlinjers innehåll

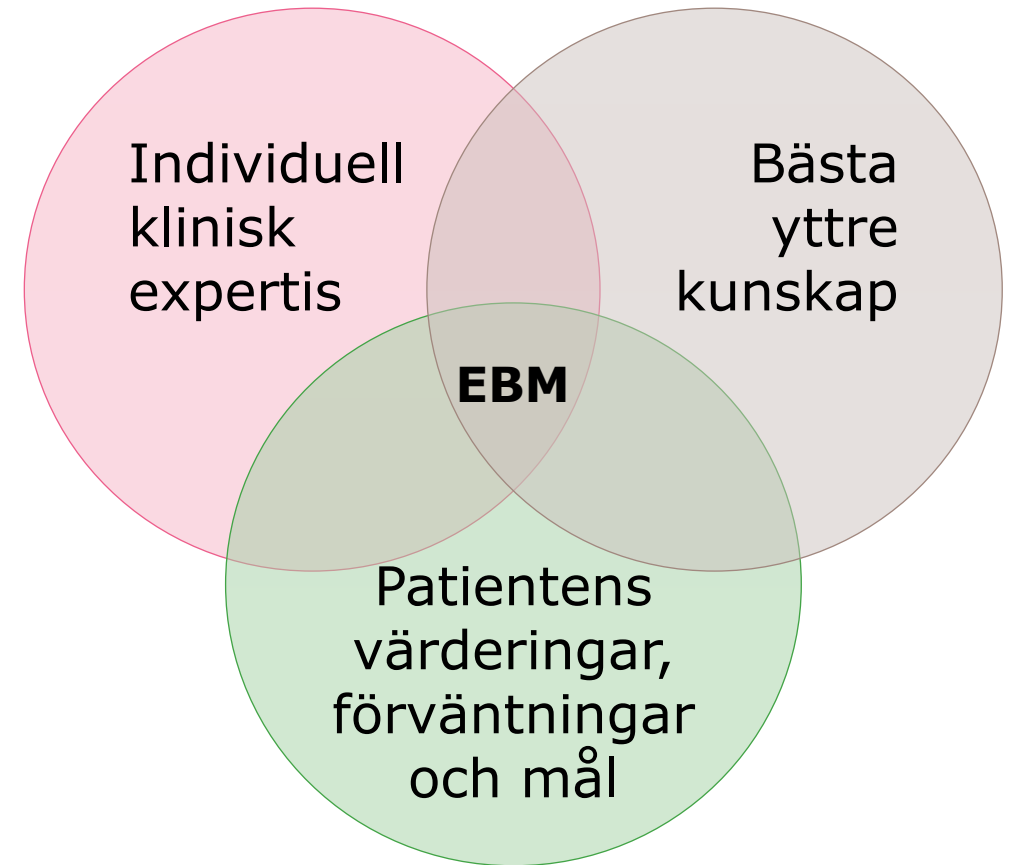
Techne – Praktisk, träning och
övning – handlag hos läkaren

Fronesis – omdöme – att anpassa
riktlinjer till situationen

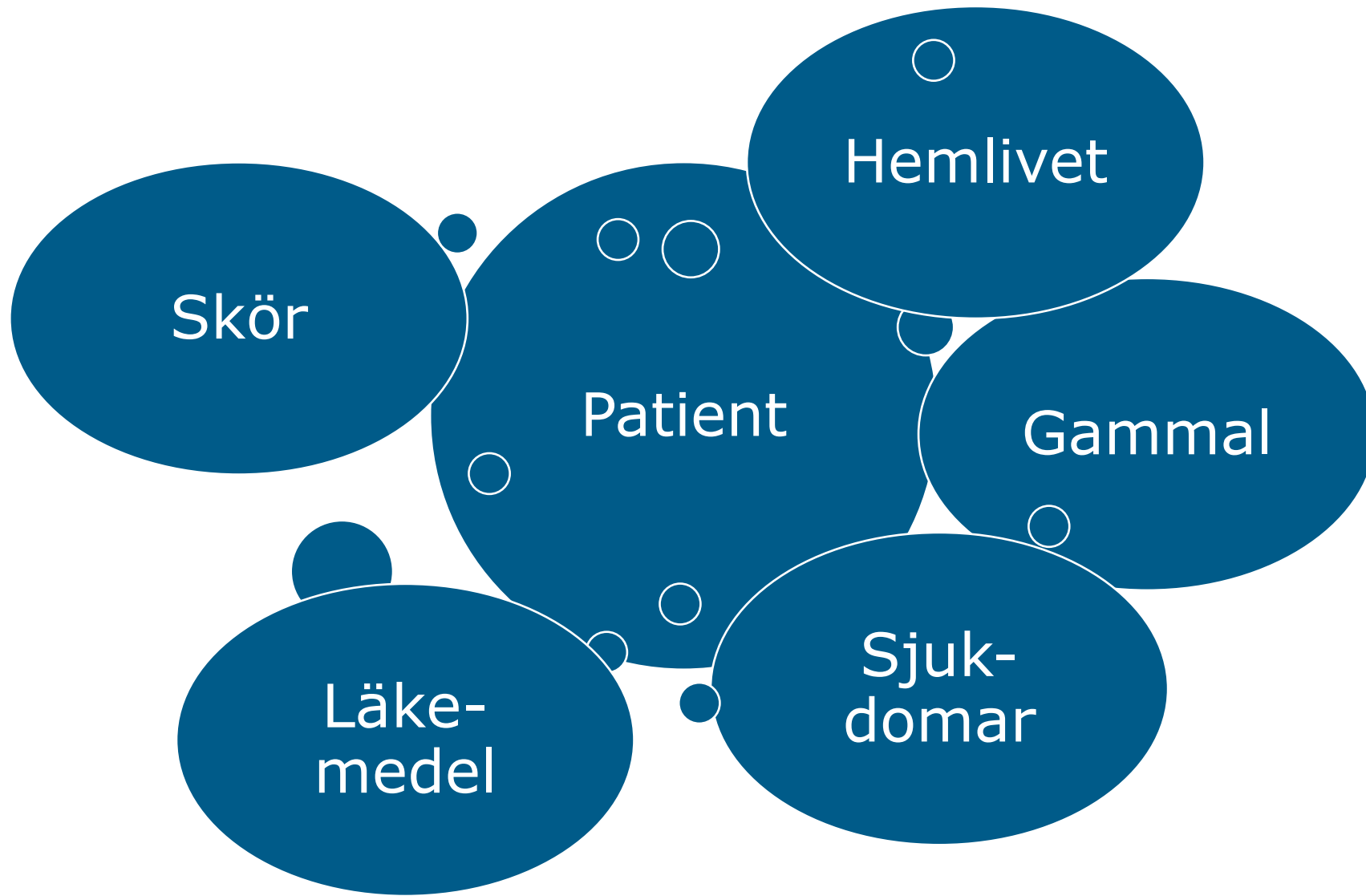

Evidensbaserad medicin

- Yttre kunskap – beslutsstöd och manualer
- Klinisk expertis – en blandning av träning, erfarenhet och personligt omdöme
- Patientens värderingar, förväntningar och mål

Patienten i vårdens perspektiv

Att vara gammal

↓ vikt

↑ andel kroppsfett

↓ andel kroppsvatten

↓ plasmavolym

↓ extracellulärvätska

↓ njurfunktion

- [Äldrekompassen \(vgregion.se\)](http://vgregion.se)

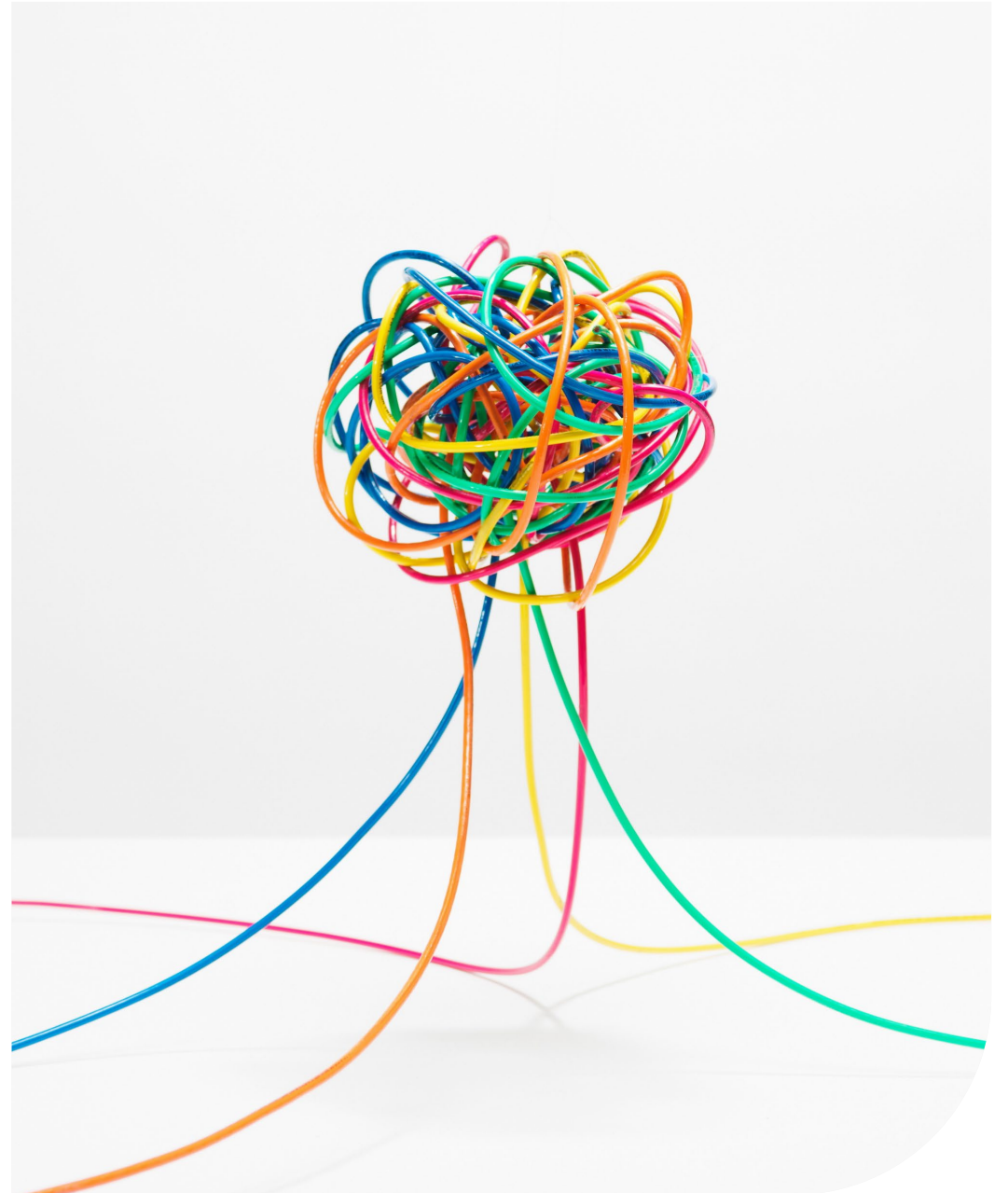

Kontroll ?

Många läkemedel

Interaktioner

Indikationer, indikationsglidning

Fjällen och läkemedel

Omdömet

Egna kompetensen

Öva på båda!

Jag gör så här

- Värsta symtomet – enligt patienten
- Värsta sjukdomarna
- Profylax
- Andra symtom som jag tycker är viktiga

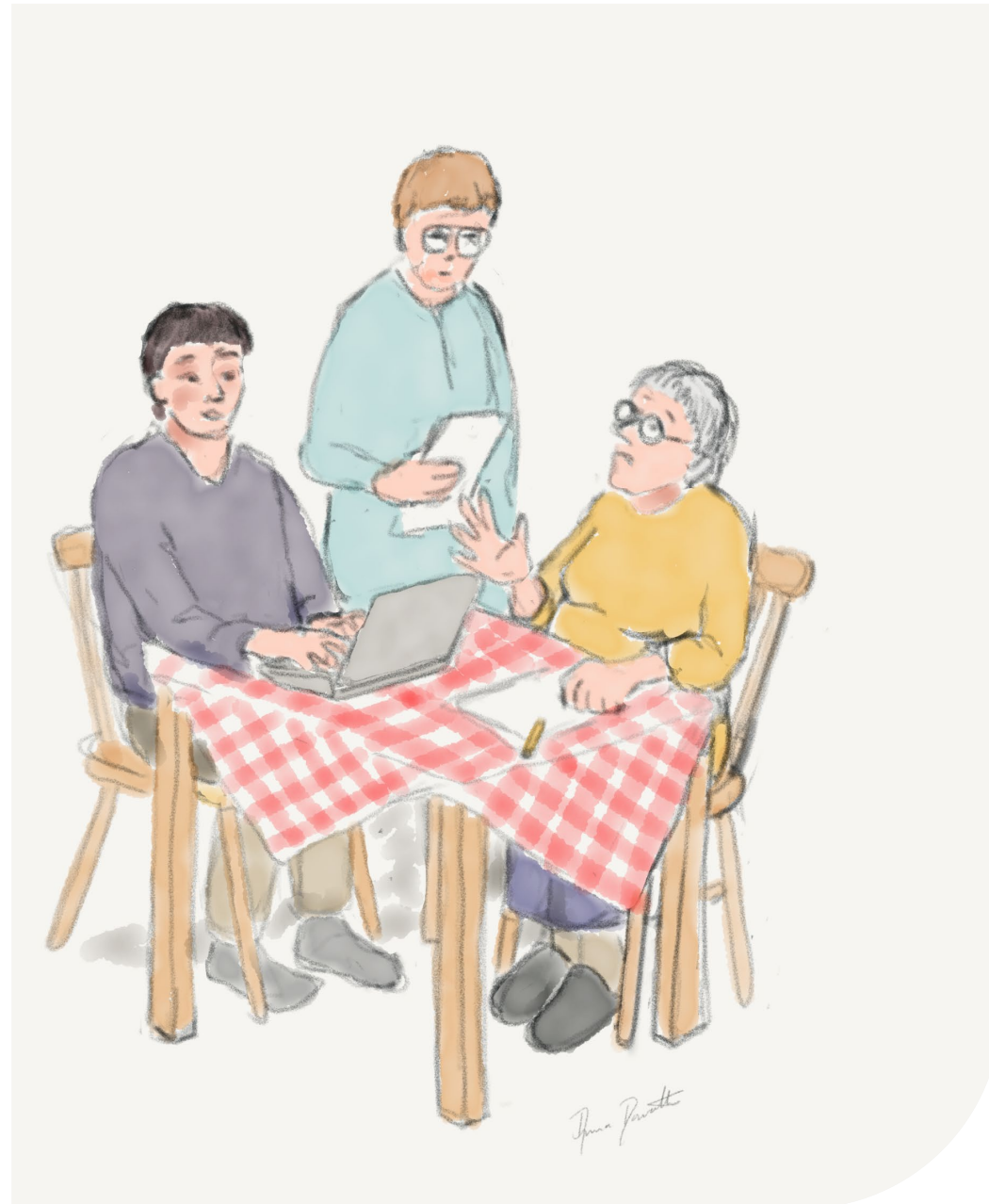
Gör allt samtidigt !

- Livet sker samtidigt
- Problem, sjukdomar, behandling påverkar alla varandra
- Vi kan inte få kontroll

- Identifiera det viktiga och gör allt samtidigt
- Gör inte det mindre viktiga förrän det viktiga är gjort

Köksbordet

- Förklara
- Förstå
- Teamarbete

Patientfall

- Viktigaste symtom
- Indikation
- Prioritera mellan sjukdomarna
- Interaktioner
- Vad är för mycket?
- Vad fattas?
- Kemiskt utrymme för patienter med 5 läkemedel eller fler

Lisa 85 år

Socialt:

Ensamboende, ingen hemtjänst.

Tidigare sjukdomar:

Astma och hypertoni, debut 12 år sedan.

Hjärtsvikt för 2 år sedan.

Aktuellt:

Patienten uppger viktminskning 20 kg senaste året. Sedan några månader diabetes typ2. Mår illa och har svårt att äta. Kommer på kontroll på vårdcentralen.

Undersökning:

Lite mager, vikt 59 kg.

Kreatinin 199 , Hb 108, p-glukos 8.

Digoxin 0,13 mg x1

Metformin 500 mg x 2

Amilorid/Hydroklortiazid 1 x 2

Trombyl 75 mg x 1

Impugan 20 mg x 1

Bisoprolol 5 mg x 1

Allopurinol 100 mg x 1

Esomeprazol 20 mg x 1

Citalopram 20 mg x 1

Lisa 85 år

- Viktigaste symtom – **Illamående, viktminskning**
- Indikation – **hjärtsvikt, hypertoni, gikt??, diabetes typ 2, depression??, dyspepsi??**
- Prioritera mellan sjukdomarna – **Lång sikt, kort sikt**
- Interaktioner
- Vad är för mycket?
- Vad fattas? – **Astma,**

Digoxin 0,13 mg x1

Metformin 500 mg x 2

Amilorid/Hydroklortiazid 1 x 2

Trombyl 75 mg x 1

Impugan 20 mg x 1

Bisoprolol 5 mg x 1

Allopurinol 100 mg x 1

Esomeprazol 20 mg x 1

Citalopram 20 mg x 1

I ett nötskal

- Använd och öva omdömet
- Försök inte få kontroll, fokusera på vad som är viktigast
- Använd riktlinjer, vårdprogram och manualer, följ dom inte

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN